

Disputatio politica de subditis octavi sive ultimi gradus, hoc est, vulgo seu plebe

<https://hdl.handle.net/1874/340970>

DISPUTATIO POLITICA,
DE
SUBDITIS OCTAVI SIVE
ULTIMI GRADUS,
HOC EST,
VULGO SEU PLEBE.

Q V A M

Fayente Deo Opt. Max.

SUB PRÆSIDIO

Clarissimi Doctissimiq̃ Viri,

D. DANIELIS BERCKRINGERI,

Lib. Art. Magist. & Philosophiæ Practicæ atque
Eloquentiæ in Almâ Ultrajectinâ Professoris,

Publicè defendere conabitur,

PETRUS DOMSELIUS Vesaliensis.

Ad diem 9 Julii, horâ 2 pomeridianâ.

U L T R A J E C T I,
Ex Officinâ JOANNIS à WAESBERGE,
Anno M D C X L I X.

Nobilissimis, Amplissimis, Spectatissimisque Viris,

- D. JOANNI BREMGEN, J.U.L.
D. ANTONIO THER SCHMITTEN, } *Florent: Vesaliensis Reip.*
Civitar: Clivensium Syndico Consultiff. } *Consultibus gravissimis.*
D. HENRICO van WERICH,
D. ORTHWINO WESTENBERGH, M.D. } *Reipubl. ejus-*
Illusttris Scholæ Vesal. Scholarchis prudentissimis. } *dem Scabi-*
D. JOANNI van BRACHT, } *nis Consultif-*
D. HENRICO SCHMITT, } *mis.*
Provisor Vesal: Fidelissimo.

N E C N O N

Piissimis, Doctissimis, ac Orthod: Relig: laude conspicuis Viris,

- D. JODOCO RAPPARDO,
Avunculo suo Chanissimo. } *Ecclesie, qua Christo*
D. JOANNI STRACKIO, L.A.M. } *Vesalie colligitur, Pa-*
D. CASPARO KEIDWERDIO, } *storibus vigilantissi-*
D. HERMANNO EWICHIO, } *mis.*
D. WILHELMO HULSI,

U T E T

Clarissimo, Praestantissimoque Viro,

- D. DANIELI BERCKRINGERO, L.A.M. & in Acad. Ultraject.
Philosophiæ Practicæ, atque Eloquentiæ Professore Dignissimo, Ex-
perientissimo, Præsidi suo venerando, multum de se ac studiis suis
merito, ideoque quoad vivam honorando.

D E N I Q U E

Reverendo & Spectabili Viro,

- D. JOANNI SANTENO, L. A. M. & Gymnasii Vesal. Rectori Di-
gnissimo. Præceptori suo.

Hoc Gymnasium Politicum

Submissè offert, dicat

PETRYS DOMSELIUS

Resp.

DISPUTATIO POLITICA;
 D E
 Subditis Octavi & VI-
 timi Gradus,
Hoc est,
 Vulgo Seu Plebe.

THE S I S I.

Gen Subditorum claudit Plebs, quæ differt à Populo, quòd populus significet honestiores & opulentiores, plebs verò inopem & vilem multitudinem, idque quando plebs & populus contraopponuntur, prout hoc loco fit à nobis. Etenim aliàs populus ἐὺ πλάτῃ, tam divites, quàm tenuiores, tam patricios, quàm plebejos, complectitur. Sic dicta δὲ πῶν πλειόνων, eò quòd sint plures semper plebeji, quàm patricii, à pluralitate, inquam, quoniam amplior numerus in civitate latè sumtâ minorum, quàm majorum. Aliter vulgus appellatur, ita ut populus sit tota civitas strictè sumta, vulgus verò plebs. *Martinius in Lex. Philol. vocibus Populus & Plebs.* Quæ quandoque differt à populo, ut pars à toto, non ut species à genere, nisi velimus impropiare cum Triboniano. *Besoldus discurs: Polit. 3. qui est de Democratia, cap. 1. num. 2.*

I I.

Hujus Plebis seu Vulgi genium & ingenium coronidis loco delineando delineabimus, quòd Cæcum, & sine Autoritate, Affectibus obnoxium, Credulum & Suspiciax, Invidum pariter & Infidum, Leve atque Inconstans, Lucri avidum, Superstitiosum, Feroculum, Pronum ad nova & seditiones, præsertim si duces habeat, Negligens egregii publici, denique Ludicrum.

I I I.

Cæcum & sine Autoritate est Vulgus. Neque enim, ut lo-
 H 2 qui

qui amat Cicero, iudicat semper populus, sed movetur plerumque gratiâ, cedit precibus, siquè iudicat, non delectu aliquo aut sapientiâ ducitur ad iudicandum, sed impetu nunquam, & quâdam etiam temeritate. Non est, non est consilium, inquam, in vulgo, nō ratio, non discrimen, semperquè sapientes ea, quæ populus fecisset, ferenda, non semper laudanda, duxerunt. *In Orat. pro Plancio.* Vnde cœcum habere cor turba hominum maxima dicitur Pindaro : *In Nem. Ode 7. Stroph. 2.* Eunuchoque comparatur à Philone Iudæo, eò quòd utrique sint steriles, ille virtutis genitivæ & generativæ, hic, nempe vulgus, sapientiæ : *Lib. de Iosepho.* Vt qui, cum inter omnes maximè cœcutiat, cœcus videntes cœcitatatis arguat, unumquè autemet se sapere, cum desipiat unus maximè : *Buchananus in Iephebe.* Pravissimisque opinionibus ea putet mendacia, quæ vel auditu nova, vel visu rudia, vel certè supra captum cogitationis ardua videntur, quæ, si paulò accuratius explorâris, non modò compertu evidentia, verùm etiam factu facilia senties. *Apul. 1. Metam.* Usque ad eò

Φαυλὸς κατὰς πάντας καλοῦ πρὸς γρηγορὸς ὄχλος ! *Stobæus Serm. 44.*
 Nec mirum. Collectum enim est vulgus ex colluvie turbæ, & stultis insolentibus : *Plato in Axiocho.* Quidquè absit à perfecto, serè non ex toto intelligit, quatenus autem intelligit, nihil putat esse prætermisum. *Cicero 3. Offic.* Atque istorsum saltem non gravissimum testimonium multitudinis : *Idem ib.* A quâ in arte exemplum petere antiquitus igncrantię argumentum fuit : *Athenæus lib. 14. Deipnoso.* Levitatisq; ad hunc præceptorem confugere. *Plato in Alcibiade.* Quæ causa, cur nunquam populo voluerit placere Epicurus. Et enim, quæ ego scio, inquit, non probat populus, quæ verò probat populus, ego nescio. *Seneca epist. 29.* Et qui quæsdò sit autoritas in imperito rerum populo ? Quicquid laudat, vituperio dignum, quicquid cogitat, vanum, quicquid loquitur, falsum, quod improbat, bonum est, quod approbat, malum est, & quicquid extollit, infame : *Balaus in vit. Pontific.*
 Nec unus, nec voluntatis unius, sed instar fluctuum aliàs alius,

lius, in omnibus dispar, ætatibus, studiis, naturis, fortunis, cupiditatibus diversus, quæadmodum folia videntur esse eadē, & arborum earundem, cum tamen sint à prioribus diversa. *Aristides orat. Platon. 1. pro Rhet.* Ut ita turba sit argumentum pessimi, neque tam curandum sit, quid de nobis multi loquantur, quam quid dicat is unus, qui intelligit iusta & honesta: *Max. Tyrius differ. 5. Plato in Socrate:* Puta Philosophus, qui vulgus esse non potest: *Idem lib. 6. de Rep:* Non magis, quam vulgus Philosophum. *Clemēs lib. 5. Strom.* Horsum Alopodorus Phliasius, tibicine magno plausu laudato, cum in hyposcenio adhuc moraretur: Quidnā hoc hoc est, inquit, magnum næ magnum aliquod malum oportet accidisse, alioqui tam multis haud probaretur. *Athenæus lib. 14. Deipnos. cap. 7.* Quo consilio Diogenes Cynicus, cum aliquandò theatrum ingrederetur, obnitens exeuntibus, rogatusquē, quid faceret? Respondit: Vobis equidem statuo adversus esse. *Lærtius in Vita ejus.* Idem ad dicentem, vulgus te irridet, dixit: Fortassis & illos asini, sed neque ipsi asinos curant, neque ego illos. *Ibidem. Παισιμάχως* Antimachus, qui, cum grande suum poëma recitans, ab omnibus, præterquam à Platone, desertus esset: Ego verò legam, inquit, nihilominus. *Παλλήλωσ* Cicero, qui, dum Catoni probaretur modò, aliorum iudicia sulque deque habuit, eò quòd ipsi unus Cato pro centum millibus esset. Ut rem mittam in compendium:

*Qui pendet ab errore & opinione vulgi,
Pendet magis, atque arbore qui pendet ab altâ. Scal. in Epidorpi.*
Quare.

*Si sapientiam amas, tibi ne sit opinio vulgi
Ante oculos, populi neque sit sententia cura,
Vana, pudore vacans, temeraria. Nam neque prudens,
Nec iustum est, confusa hominum turba, nec honestum
Iudicium, inveniesque bonum hoc contingere paucis.*

Cleanthes ex Ioachimi Camerarii conversione. Ut enim vox populi aliquandò sit vox Dei, tamen non rarò est vox diaboli;

præsertim in nostro argumento.

I V.

Affectibus obnoxium est Vulgus, quos ponit & sumit suo arbitratu. Nihil nihil siquidem facilius, quàm in quemlibet affectum mutare populum: *Quintilianus Declam. 2: Mutare vulgus, quod cedit precibus, movetur gratiâ: Cicero pro Plancio: Mutabile subitis, & tam pronum in misericordiam, quàm immodicum sævitiâ: Tacitus lib. 1. Hist: Ut quod pravo studio, quo etiam in certaminibus ludicris utitur, deteriori atque infirmiori faveat, & quos desertos à fortunâ conspexit, statim soluto pudore destituat. Id quod expertus ipse Christus* ὁ τοιοῦτος, experti Apostoli, nominatim Paulus apud Lycaones & Meliteneses, expertus David, perpeffitius ille senex, experti Alcibiades, Phocion, Philotas, alii. *Schonborner lib. 3. Polit. cap. 44. Quo intuitu Plato næ congruè vulgus vasto comparavit bruto, aut potiùs mixturæ brutorum, ad imitationem pictorum, cùm tragelaphos, hybridas, tityros, mulamones, & cætera hujusmodi figmenta, atque animalia bigenera, depingunt. Ficinus argum. 6. de Rep.*

V.

Credulum & Suspicaæ est Vulgus, quoniam quoquo modo audita pro compertis habet: *Tacitus 3 Annal: Facile ad accipienda credendaq; omnia nova. Idem 1 Hist. Scilicet nimis quàm*

Astruit auditis docilis per inania rerum

Pascere rumorem vulgi pavor. Silius lib. 4.

————— *Et quisquæ pavendo*

Dat vires famæ, nulloque autore malorum,

Quæ fixære, timent. Lucanus.

Ac ferè vagus primùm, & incertus rumor, mox, ut in magnis mendaciis, intertuisse se quidam & vidisse affirmant, credulâ famâ inter gaudentes & incuriosos. *Tacitus 1 Hist. Credulum autem? Immodè & suspicax, quale vulgò municipale vulgus, quod pronum admodum ad suspiciones: Tacitus 2. Hist: Cuique adedè mos, quamvis falsis reum subdere, Idem 3 Annal. Quo jure, quâvè injuriâ!*

V I.

Invidum & Infidum est Vulgus. Invidum. Omni quippè populo inest malignum quiddam & querulum in imperantes, ut qui ægris oculis alienam felicitatem intueatur, ac reditus quidem & proventus principis acribus oculis aspiciat, conniveat autem ad erogationes & sumtus: *Tacitus 2 Hist. Dio lib. 52.* Omnis dignitatis iniquus iudex, quia aut invidet, aut favet. *Cicero pro Cornel. Planc. Infidum:* Quia nihil incertius vulgo: *Cicero pro Mur:* Neque quicquam tam inæstimabile quàm animi multitudinis: *Livius lib. 31. cap. 34:* Cujus pro-cax ingenium. *Tacitus 2 Hist.* Quam in rem sic poëta vociferabundus, immò stomachabundus:

*O sine stus multis populi durusque favor,
Qui cum flatu vela secundo ratis implevit,
Vexitque procul, languidus idem deserit alto,
Savoque mari! Sen. Trag.*

Cui disterio fidem facit ipsa experientia, ut omnium rerum, ita etiam hujus, comprobativa.

V I I.

Leve atque Inconstans est Vulgus. Etenim in multitudine est varietas, & crebra, tanquam tempestatum, sic sententiarum, mutatio. *Cicero pro Domo.* Usque ad eò

Scinditur incertum studia in contraria vulgus! Virg. 2. Æn. Cujus mos, ut in deterius, non melius, mutetur, gratamque habeat mutationem: *Diodorus Siculus lib. 13. Biblioth. sect. 94.* Omnium omnium inconstantissimum: *Seneca ep. 99:* Geminumque undæ fluctuanti, quæ fortuitò agitatur, acceditque & abit. *Demosthenes Orat. de falsâ Legat.*

V I I I.

Lucri avidum est Vulgus, ut quod eò inclinet, unde spes emolumenti oritur, ingentisque probri loco ducat paupertatem, magnæ verò gloriæ loco, divitiis per fas & nefas partis abundare. Horsum, necato Iulio Cæsare, antequam aperirentur tabulæ testamenti ejus, in quo legata relicta erant populo, neque laudabant, neque vituperabant eadem factam *Quirites,* apertis verò testamenti tabulis, interfectores sum-

mo odio persequebantur. *Schonborner lib. 3. Polit. cap. 44.* Scilicet expleri nequit cupiditas vulgi, etiam si quæcunq; petierit consequatur, continuo majora alia atque alia appetit, & in infinitum progreditur. *Halicarnassensis lib. 5.*

I X.

Superstitiosum quoque etiam est Vulgus, quia imbecilli admodum est animi, quales animi facile superstitiosa concipiunt: *Cicero de Divin:* Cum nullus sit animi morbus, tam multis erroribus perturbationibusque scatens, & ex tam inter se dissidentibus ac pugnantibus opinionibus constans, atque superstitio: *Plutarchus lib. de Superst:* Quæ error insanus: *Seneca ep. 123:* Ideoque in nullum magis, quam in insanam cadit multitudinem, quæ ex rebus, quæ casu etiam naturali, modo tamen insolito, oriuntur, prodigia auguratur. *Paradinus in Symb.* Utque adeo nulla res multitudinem efficacius regit, quam superstitio, quæ alioquin impotens, sæva, mutabilis, ubi vanâ religione capta est, melius vatibus, quam ducibus suis, parat. *Quintus Curtius lib. 4.* Quo fit, ut, dum superstitio urget, adjuvendi ex duce sint metus: *Tacitus 1 Annal:* Maximè in principiis bellorum, ubi populus religiosissimus esse solet. *Livius lib. 3 1. cap. 9.*

X.

Feroculum hinc est Vulgus, ut cujus procax ingenium: *Tacitus 2 Hist:* Impigræ linguæ, ignavi animi: *Sallustius in Catil:* Cuique adeo, quidquid modestum, ignaviæ speciem habet, quod circumspæctum & providum, segnitæ, quicquid autem abruptum & præceps, id verò forte & virile censetur: *Thucyd. lib. 3:* Vincente ferè parte majoris animi, quam consilii: *Livius lib. 7:* Quod rarum in plebe. *Cicero in orat. pro Plancio.*

X I.

Sed & Pronum ad nova & seditiones est Vulgus, præsertim si duces habeat, cum sit ingenio mobili, seditiosum atque discordiosum, quieti & otio adversum: *Sallustius Jug:* Cujusque motus novi cupidum: *Tacitus 1 Hist:* Atque ita quidem cupidum,
ut

ut nullum profundum mare, nullum vastum fretum & procellosum tantos fluctus cieat, quantos multitudo motus habet, præsertim si novâ & brevi duraturâ libertate luxuriat. *Q. Curtius lib. 10.* Quâ de re sic Nicetas: Est profectò morbus hic omnium civitatum, ut plebs sit temeraria, & magno impetu feratur, neque consilio quicquam aggrediatur, sed interdum famâ tantùm seditionis impulsâ igni magis exæstuet, in enses, in præcipitia, in marinos scopulos cæco furore ruat. In *Vit. e. Alexii Comneni.* Vnde proverbialiter circumfertur, vulgus, aquam, & ignem, cohiberi haud posse. Dixi, maximè si duces habeat. Vulgus namque sine rectore præceps, pavidus, secors: *Tacitus 4. Hist:* Atque ut mare, quod suâ naturâ tranquillum, suopte ingenio innoxium, ventorum vi agitur, sic populus, suâ sponte placatus, hominum seditiosorum vocibus, ut violentissimis tempestatibus, concitatur: *Cicero pro Cluentio: Polybius lib. 11. Hist. cap. 27:* Vbi scilicet ab Asiâ Thoas aliquis, aut Dicæarchus, ab Europâ Meneſtus, aut Damocritus, flare cœpit. *Damis in Orat. ad Romanos.* Quod ubi fit, tunc multitudo vulgi attollitur, & more magis, quàm iudicio, post alius alium quasi prudentiorè sequuntur: *Sallustius ad Cæsarem:* Pecorum ritu, antecedentium gregem: *Seneca de Vit. Beat:* Ut venti & auræ cient, aut tranquilli, aut procellosi. *Scipio apud Livium, lib. 28. cap. 27.*

X I I.

Negligens egregii publici porro est Vulgus: Quoniam communium curarum ferè expers populus: *Tacitus 1. Hist:* Cui privata stimulatio, & vile decus publicum. *Idem ibid.* De annonâ tantùm sollicitus est, eiquè ex re publicâ una una annonæ cura. *Idem ib. lib. 4.* Duas res anxius optat, panem & circenses. *Iuvenalis in Sat:* Ex publicis verò malis tantum sentit, quantum ad privatas res pertingit, cætera velut aliena habet & ducit. *Livius lib. 10.* Intenta mala, quasi fulmen, optant duntaxat, se quisque ne attingant. *Sallustius.* Vnde fit, ut qui apud multitudinem suâ causâ loquitur, gratior ex-
indè

indè eo fit, cujus mens nihil præter publicum commodum videt. *Livius lib. 3. cap. 68.* Omnia lævissimè!

X I I I.

Denique Ludicrum est *Vulgus*: Quoniam vulgo, sicut pueris, omne ludicrum in precio, quod pompis inanibus gaudet, animis puerilibus spectat omnia, oblectatur frivolis, & specie simulacrorà capitur. *Lactantius lib. 2. de Orig. Err. cap. 3.* Quorsu Cleon populum Athenientem oblectare solitus est choragiis, gymnasiarchiis: *Plutarchus in Nicià*: Quòd sciret, vulgus pueriliter identidem cupere, currentes equos, insistentes curribus homines videre. *Plinius lib. 9. ep. 6.* Scilicet, sicut cocus nihil aliud curat, quàm inutiles & supervacaneas ventris voluptates: Eodem modo populus dedit se totum oblectamentis sensuum. *Philo judæus lib. de Iosepho.* Atque adeò, non liberorum amatores tanto desiderio liberorum ardent, nec gaudentes nuptiis tam cupidè spectant fœminas, nec avari desiderant pecunias, nec bellicosi pugnatores, & equorum altores, Olympica certamina, atque hæc talia vulgus. *Phalaris ep. 77.* Vide etiam atque etiam *Lipsium lib. 4. Polit. 5. & 8. capp.*

COROLLARIA RESPONDENTIS.

- 1 **A** N juvenes sint idonei auditores *Ethices*? *Dist.*
- 2 An, qui degenerant à virtutibus parentum nobilium, sine *Ethicè* nobiles? *Neg.*
- 3 An doctura gradus ignobilitet aut denobilitet nobilem? *Neg.*
- 4 An rex honorum omnium, quæ subditi possident, sit dominus absolutus? *Neg.*
- 5 Habeatque talem vitam & necis potestatem in eos? *Neg.*
- 6 Legibusvè sit solutus absolute omnibus? *Neg.*
- 7 Annon gratiam & privilegia à prædecessoribus concessa possit revocare? *Dist.*
- 8 An liceat Christianis, ut magistratum, ita bellum gerere? *Aff: utrumque.*

F I N I S.